

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes De Actibus Humanis

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum & Græcensis, 1716

§. V. Particulæ plus, minusvè, aut circiter quantum numerum significant, & qualiter peccator inhabituatus confiteri debeat? ubi deciditur an peccata confessa dubia mortalia, si postea occurrunt ut ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-39981

viduum moraliter totum quoad substantiam ab eo commissum, sed tale, quale non commisit, sic autem confessionem invalidat, nisi error invincibilis excuset.

Resp. 2. Non exigi expressionem distinctam numeri personarum, aut obsectorum, ac bene est exprimenda in confuso pluralitas e. g. in allatis exemplis:

femel intendi cum pluribus; solutis fornicari; femel volui plures occidere; femel pluribus dedi scandalum in materia gravi directè, aut indirectè, ita Cc. Lugo, Tambur. Ratio est, quia tota species peccati cum suo individuo exponitur omisâ solum circumstantiâ aggravante quam debere confiteri probabilior negat opinio.

§. V.

Particulæ plus, minusvè, aut circiter quantum numerum significant; & qualiter peccator in habituatus confiteri debeat? Ubi deciditur, an peccata confessa dubia mortalia, se postea occurrant, ut certa, debeant confiteri?

903. **E**T si ad valorem confessionis necesse non sit numerum peccatorum Mathematicè determinare, certum tamen est, quod poenitens sciens numerum certum debeat eum definire coram Confessario, ut si scit se decies pejerasse, citra mortale nequit confiteri disjunctivè dicendo: decies, plus, minusvè, aut circiter pejeravi. Verum quia etiam post diligens examen sæpe non post certus numerus iniri, sed verosimilis seu circiter tantus e. g. denarius idcirco ad hanc vero similitudinem, ac incertitudinem conscientia explicandam utimur particulis, circiter, aut plus minusvè.

Difficultas est, quid hæ particulae significant, id est, ad quantum nume-

R. P. Karch. Diss.

rum se extendant per excessum, aut defectum ly enim plus addit, ly minus demit, ly circiter utrumque indicat, ut si confitearis, pejeravi decies circiter, vel plus minusvè, communiter concedunt Theologi, quod addant quintam partem numeri denarij, aut demant, proinde octo certè peccata hoc modo confitendi ajunt subjici, quatuor verò dubiè, nempe duo per defectum, & totidem per excessum, consequenter comprehendi numerum 12, aut juxta alios etiam numerum 13. idcirco, si postea certo deprehendas te pejerasse duodecies, non teneri, id confiteri juxta sententiam negantem, quod peccata dubiè confessa postea occurrentia ut certa sint iteratò consistenda, oppositum dicas

Pppp

secun-

secundum affirmantem, quam veriorē, ac securiorem sentio.

Volunt autem Theologi, ut quò major fuerit numerus peccatorum, cui adjiciuntur dictæ particulae, tantò etiam major numerus poterit sub iisdem comprehendendi, sic est parvus excessus, respectu 5. aut 6. peccatum unum, respectu decem duo, respectu 20. tria, respectu 40. aut 50. quatuor, respectu centum, quinque, aut sex. Verùm hic certam, Regulam dari non posse, est communis Theologorum sensus apud Lugo *de Pœnit. D. 16. num. 96.* Unde existimo cum Vasq. *in 3. p. q. 91. Art. 1. dub. 6.* arbitrio prudentis relinquendum esse juxta peccatorum summam, cui illa verba: *plus, minusve*, adjiciuntur. Plura legere potes apud Dicastill. *de Pœnit. D. 9. a num. 113.* Hæc quoad primam partem præsentis §.

904. Transeo ad secundam. Peccator habitualis, ut meretrix Concubinarius, Usurarius, furans obvia &c. speciem peccatorum, & numerum ignorans non satisfacit explicando tempus, quanto lapsus frequentati sunt contra canum, hoc enim est nimis laxum. Non etiam requiritur expressio specierum, dum est impossibilis, utpote ignota, sed viâ mediâ tenenda est, nimirum ut dicat statum suum, vivendi modum, occasionum frequentiam, aut raritatem intra diem, vel hebdomadam, & principales peccatorum species memoria retentas v. g. meretrix confiteatur sic: integro anno meretricatum exercui, habui intra diem toties *plus, minusve* occasionem peccandi, & inter eas occasiones erant omni hebdomadâ cum conjugatis circiter *terna*, cum

voto ligatis totidem Lugo *num. 573.* Vasq. *dub. 5. num. 3.* Soarez *de Pœnit. D. 22. S. 5. num. 39.* Concubinarius, fur &c. Ignorans numerum sic se accuset: convixi puellæ velut uxori per decennium, cum ea peccando circiter bis, terve de die: triennio obvia quæque sum furatus, & quidem quovis mente circiter ter, aut quater res gravis momenti, res verò sacras, aut non sacras de loco sacro pretij notabilis intra annum bis.

Uterque cit. Author notat, quod hujusmodi inhabituati non sint cogendi circa actus internos, aut dicant solitam frequentiam, & numerum intra diem, aut septimanam, quia sine magno erroris periculo per excessum, aut defectum nequeunt numerum exprimere: debent tamen confiteri sic e. g. per annum passim concupivi obvias, & quidem frequenter, aut raro conjugatos, cognatos, aut voto ligatos, &c.

905. Hinc nascitur difficultas nova, an pœnitens præfato modo confuse confitens species & numerum peccatorum teneatur postea distinctius confiteri recordans magis distinctè specierum, & numeri,

Negat Vasq. cit. Lugo autem *n. 585.* vult affirmativam tenendam ab omnibus obligantibus ad confessionem peccati occurrentis ut certi, antea confessi ut dubij. Unde rusticus grosso, ac rudi modo confitens indocto Parocho bonâ fide sine numero, obligatur postmodum distinctius si potest, factas sic confessiones repetere, quia sic confitens absque expresso determinato numero plura comprehendit sub aliquo dubio.

Hinc

Hinc autem sequitur, quod Confessarius doctus advertens ejusmodi defectum debeat illum juvare ad numerum peccatorum hoc modo extorquendum etiam circa vitam præteritam, siquidem juxta hanc sententiam ipse rusticus deberet hunc numerum exprimere, si adverteret se facile suâ industria posse hunc iniire, quapropter confessiones ruditer facta essent repetenda: ita Lugo.

906. Caterum ipse Lugo à nu. 78. multis arguit pro sententia negante obligationem confitendi peccatum occurrens ut certum, postquam est semel confessum ut dubium, additque num. 92. negativam sententiam visam valde probabile Nicolao Richardio sacri Palatii Magistro, tamen sequitur affirmativam, quam omnes usque ad id tempus secuti, at postea plures sunt amplexi negativam, inter quos Tambur. *Exped. Confess. lib. 2. c. 1. num. 24.* Pelliz ro. 2. *Manual. Regular. tr. 10. c. 10. num. 198.* Juxta hanc sententiam teste Lugo num. 588. probabiliter cessat obligatio confitendi sic quoad numerum confuse confusa, secus si prior confessio fuerit confusa quoad speciem e. g. si quis confessus sit se mortaliter deliquisse contra castitatem non recordari tamen, an cum soluta, vel ligata, postea resciscens quod cum libera, debet, inquit, secundum omnes speciem exprimere, quia sic confitens non est directe absolutus à differentia specifica peccati contra castitatem.

Contra hanc doctrinam P. Moya in *selecl. tr. 3. D. 4. q. 2. num. 2.* arguit Lugonem inconsequentiam, eò quod nullum sit discrimen, inter dubium de individuo peccati, & dubium de specie pec-

cati, nam ideo secundum Lugo non est obligatio confitendi numerum certum, quia ab hoc directe est absolutus, idque ex eo, quod absolvatur sub conditione, quod sit commissum, ergo etiam cadit directe absolutio supra speciem dictam in confessione sub dubio, seu ut dubiam, quia absolvitur ab illa sub conditione, quod illam commiserit.

Hinc P. Bresserus *de Consc. lib. 9. c. 18. num. 197.* putat in utroque casu probabiliter procedere sententiam Lugo, eamque est amplexus Patrit. Sporer *de Sacram. Pœnit. c. 3. n. 454.*

907. Nunc ad difficultatem num. 905. Resp. 1. peccatorem habitualement, qui confuse bona fide est sua peccata confessus si postea occurrat magis distincte, ac certo, obligari ad eadem distincte, ac ut certa confiteri non solum in sententia negante præceptum confitendi peccata dubia, sed etiam probabiliter in affirmante nos obligari ad confessionem dubiorum mortalium.

Pars prior est certissima, quia in hac sententia confessione peccatorum dubiorum mortalium nunquam impletur præceptum confitendi peccata mortalia, siquidem dubia ut talia juxta eam non sunt materia præcepti sed duntaxat peccatum certum, ergo hoc ut tale postea occurrens debet confiteri, sed confitens peccata mortalia confuse confitetur eadem saltem aliqua dubie, ergo eadem postea occurrentia distincte, ac ut certa tenetur confiteri.

Ante probationem partis posterioris adverte duas esse Sacerdoti datas claves *ex Trid. Sess. 14. c. 8. de Sacram. Pœnit.* unam ad *solvendum*, alteram ad *li-*

Pppp 2

gan-

gandum; hæc secunda clavis est concessa ad imponendam satisfactionem non solum ad vitæ novæ custodiam, & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad præteritorum criminum vindictam, quæ imponi debet pro qualitate criminum, & servanda æquitate in pœnis injungendis: Non est autem æquitas, si peccatum dubium pari panâ cum peccato certo castigetur, Confessio enim peccati ut certi practicè variat judicium Confessarij relatè ad secundam clavem, sive potestatem imponendi pœnam. E contra, inquit, Cardenas *Crisis Theolog. D. 51. nu. 36.* dum quis plura ejusdem speciei peccata subicit clavibus omisso bonâ fide seu insufficienter uno, alterovè non variatur judicium præfarum Confessario, nam eadem pœna imponitur à Confessario sive e.g. perjuriam fuerint decem, sive undecim, esto realiter pejerans undecies, dignus sit majori reatu, quàm pejerans decies, quia propter obscuritatem dignoscendi quantitatem pœnæ secundum estimationem eandem condignitatem practicum pœnæ sortiuntur undecim, ac decem perjuriam.

Ex hoc Capite *num. 37.* dat disparitatem cur confitens dubiè numerum e.g. pejeravi decies *plus minusvè*, non teneatur postea confiteri undecimum, aut etiam duodecimum, esto occurrat ut certum, teneatur verò confitens speciem peccati sub dubio postea confiteri ut certam, si occurrat; nimirum quod confitens unum, aut duo peccata ejusdem speciei dubiè exposita, sufficienter subjecerit illa secundæ clavi cum practicè non

mereantur puniri majori pœnâ, eò quod non sit facile discernibilis modo humano practica majoritas pœnæ designandæ perjurij undecim, aut duodecim, quàm decem: è contra sit discernibilis, quando magnus numerus peccatorum ut dubius est expositus, & postea constat certò, vel quando nova peccati species ut dubia est subiecta, hæc valde, ac practicè immutat judicium Confessarij, & ideo debet subijci secundæ clavi, ut Confessarius æquitatem in pœna imponenda pro qualitate criminis juxta Trid. servare possit.

908. Jam probatur etiam pars posterior responsi primi: quamdiu præceptum confitendi peccata mortalia non est adæquatè impletum, tamdiu est obligatio illa confitendi, sed Confessione peccatorum confusè, & sub dubio facta non est impletum adæquatè præceptum confitendi peccata mortalia, ergo est obligatio eadem confitendi, videlicet postea occurrentia distinctè, & ut certa. Minor probatur, quamdiu peccata non ita exponuntur ut judex hujus fori cum cognitione causæ possit taxare pœnam pro qualitate criminum servando æquitatem, tamdiu non est adæquatè impletum præceptum confitendi peccata mortalia (Christus enim præcepit, uti patet ex declaratione Trid. Confessionem talem, vi cujus Judex cognoscat causam, ac juxta qualitatem criminum servata æquitate injungat pœnam) atqui Confessione peccatorum confusè, ac sub dubio facta non ita exponuntur peccata, ut Judex fori hujus cum cognitione causæ possit taxare pœnam pro qualitate criminum

ser-

servando æquitatem, siquidem ut præmissum est, qualitas criminis certi notabiliter variat iudicium Confessarij ad taxandam pro eo longè majorem pœnam, quam taxetur pro eodem ut dubio.

Hæc ratio evincit obligationem confitendi peccata occurrentia ut certa non solum, quandò eorum numerus est magnus, sed etiam parvus, videlicet si quis Confessus sit se pejerasse circiter decies, si postea cognoscat se pejerasse undecies, debet hoc undecimum perjurium confiteri, quia secunda clavi, seu potestati ligandi nondum est sufficienter subiectum juxta *num.* 907. in quo Cardenas, ut ostendat probabilitatem opinionis gravissimorū AA. Soarez. Vasq. Granad. Coninch. &c. asserentium eum qui bonâ fide se accusavit circiter decem perjuriarum, non obligati postea confiteri undecimum, aut etiam duodecimum etsi occurrant ut certum eò quod iste parvus excessus numeri intelligatur inclusus in Confessione majoris Confessi, ut, inquam, Cardenas ostendat dictos AA. non improbabiliter sentire, in eorum gratiam ejus discursus factus est ab eodem, Caterum nobiscum tenet *num.* 39. Dicastill. & alij.

909. Resp. 2. Ad difficultatem *num.* 905. nihilominus rudem e. g. rusticum confusè solutum indocto suo Parocho confiteri, postea à Docto Confessario non esse cogendum ad repetendas Confessiones præteritas, ita plures apud Lugo *num.* 577. quos sequitur cit. Moya, quia rustici cum communiter vivant uni-

formiter, ex Confessione unius hebdomadæ, mensis aut anni quoad speciem, & numerum facillè prudens Confessarius conjicit, quot numero peccata, & quibus in speciebus peccarit annis prioribus. Addit tamen esse omninò repetendas Confessiones ab eo, si de hujus vita præterita prudenter non posset formari iudicium ex Confessione præsentis.

Item cum quavis species, & numerus debet directè subjici clavibus, rusticus autem illum probabilem numerum, & species peccatorum, quas Confessarius doctus colligit ex præsentis Confessione, nunquam saltem sub certitudine subjecit clavibus, debet à Confessario moneri, ut se accuset sic: accuso me de omnibus peccatis vitæ meæ commissis, quorum me rerum esse prudenter deduci potest ex præsentis meæ Confessione hæc enim accusatio respectu Confessarij in his circumstantijs non est accusatio merè generica, sed exprimit verosimilem numerum, & species præteritorum in homine uniformis vitæ, ita judico salvo meliore aliorum iudicio, nam hanc monitionem apud Authores non reperio.

Omnia actuum humanorum principia discussimus exceptis duobus extrinsecis, quorum unum est nobis intrinsecum, nimirum conscientia, alterum nobis extrinsecum videlicet lex. Promisi in ingressu hujus operis me etiam examinaturum actus humanos relatè ad hæc principia, proinde tractaturum etiam de conscien-

tia, atque legibus. Verum cogor hic
fistere ex duplici causa; prior est,
quod moles operis in folio quarto ni-
mis crassa evaderet; posterior quod
contra meam intentionem nimis tardè
typus operis in lucem prodiret. His
de causis calamum suspendo, finem

que actibus humanis impono, quos
si triveris, advertere potes, quod ti-
tulus iisdem in frontispicio præ-
fixus à vero non de-
flectat.

**
*

Omnia ad majorem DEI gloriam.

IN-